

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Privilegium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

precarium eò quod fiat precibus illius, in cuius commodum conceditur. In precario requiritur traditio rei, & ut ille qui tradit precarium, possit illud reperere, quoties voluerit, nisi aliter postulet charitas; ut accidit, quando non potest reperere sine gravissimo detrimento illius qui precarium accepit. Et præterea in precario non potest pactum iniiri, ut ille qui tradit precarium, non possit reperere, nisi post certum tempus; hoc enim repugnat contractui precarii *tom. 2. de Contractibus, dist. 1. q. 15. punct. unic. num. 1. & seq.*

2. Precarium finitur vel voluntate illius qui illud concessit, vel per venditionem precarii factam à domino; vel per mortem illius qui accepit precarium. Quod si precarium concessum sit sub hac forma, *usque ad meum beneplacitum, donec voluero*, precarium expirabit morte concedentis, ut videtur *in v. Privilegium. ibid. num. 5.*

Princeps.

Vide *v. Privilegium.*

Privilegium.

Vide *v. Lex.*

1. Privilegium est lex, qua conceditur aliquid speciale. Multiplex est privilegium, aliud scriptum, aliud non scriptum, aliud reale, quod directè conceditur alicui rei, ut loco, dignitati, aliud personale, quod conceditur immediatè personæ ratione sui; aliud gratiosum, aliud remuneratorium, aliud conventionale, & aliud purum, aliud perpetuum, aliud temporale seu quod impleta tali vel tali conditione cessat. *tom. 2. de Legibus in genere, & in particulari, dist. 1. q. 3. punct. 1. num. 1. & seq.*

2. Privilegium ab eo conceditur à quo lex ferri potest, & consequenter Imperator & Rex possunt existentibus in sua ditione, & Papa directè in spiritualibus omnibus privilegia concedere. Episcopus quoque potest in propriis statutis privilegia suis subditis conferre. *ibid. punct. 2. num. 1. & seq.*

3. Privilegia contra jus illi tantummodò concedi possunt, qui aliquo modo sunt subditi, quia cum per privilegium homo eximatur a lege, illis solum concedi possunt, qui sunt aliquo modo subditi. *ib. n. 5.*

L. 2

4. Pri-

4. Privilegium vel dispensatio validè potest obtineri ab eo qui mandato vel scientia illius, in cuius favorem obtinetur seu privilegiarii, & consequenter valet dispensatio obtenta Titio ad contrahendum cum affine vel consanguinea, quavis ipsa non sit conscia dispensationis: imò validè potest obtineri dispensatio pro invito & nolente, & Superior habens talem facultatem, pro istis dispensare potest. *Ibid. punct. 3. n. 1. & seqq.*

5. Privilegium non habet vim donec acceptetur ab eo cui conceditur, aut ab ipsius nuntio vel procuratore qui vices ipsius gerat; unde valent gesta à privilegiario facta postquam per nuntium privilegium acceptavit, etiamsi ipse hoc ignoret. Item valida est confessio facta Sacerdoti ignaro confessionis sibi ab Episcopo factæ, si hæc jam acceptata fuerit ab ipsius procuratore; secus dicendum, si licentiam sibi concessam cognovit per alium quàm per nuntium; neque potest privilegiarius uti privilegio, antequàm ab ipso vel à procuratore acceptetur: sicut & invalida est quoque commutatio voti antequàm acceptetur; & concedens privilegium, potest illud revocare antequàm acceptetur à privilegiario. *Ibid. n. 1. & seq.*

6. Obtinens privilegium per nuntium ne possit ab aliquo excommunicari, gaudet privilegio statim ac illud acceptatum fuit à nuntio, privilegiumque prodest privilegiario antequàm innotescat illi in cuius damnum conceditur. *Ibid. n. 14. & 16.*

7. Materia privilegii debet esse honesta, rationalis, favorabilis; & debet consistere in aliqua facultate ad agendum aliquid vel non agendum, ad recipiendum, vel non recipiendum. *Ibid. punct. 4. § 1. n. 1.*

8. Effectus privilegii respectu privilegiarii consistit in facultate aliquid faciendi vel omitendi, quamquam tenetur aliquando privilegiarius uti suo privilegio, quando scilicet ex omissione usus privilegii sequitur aliorum præjudicium. *Ibid. nu. 2. & 3.*

9. Ut autem validi sint actus facti vireute privilegii, requiritur ut servetur forma substantialis contenta in privilegio, quia actus sine forma substantiali celebratus, non est validus. *Ibid. §. 2. num. 1.*

10. Quando alicui datur privilegium, seu facultas aliquid faciendi de alterius consilio, tenetur per se loquendo, petere consilium; & opus aliter factum, irritum est; sed non tenetur

semper sequi: quia aliud est petere consilium, aliud se-
qui consilium. *Ibid. num. 3. & 4.*

11. Privilegio absolute & absque determinatione loci con-
cesso, privilegiarius uti potest quolibet in loco concedentis;
si de mente concedentis aliter constet. *Ibid. punct. 5. n. 1.*

12. Quando Papa concedit facultatem vescendi lacticiis
Quadragesima ob inopiam piscium in tali vel tali regione,
non licet uti dicto privilegio ultra talem regionem; alias pri-
vilegium à Papa, considerato ut est pastor universalis, conce-
ditur, ubique terrarum valet. *Ibid. num. 3.*

13. Privilegiarius potest præciso scandalo, aut alia circum-
stantia, ubique, etiam extra territorium concedentis, uti di-
spensatione seu privilegio personali sibi concessio absque de-
terminatione loci, modo in alieno territorio non extet spe-
cialis aliqua prohibitio; & sic qui ab Episcopo dispensatio-
nem obtinuit in voto castitatis, ut possit debitum à sua uxore
petere, potest debitum ab ea ubique petere, & absolutus ab
excommunicatione remanet ubique absolutus, sicut & ha-
bens facultatem eligendi Confessorem, potest illum ubique
eligere, &c. *Ibid. punct. 6. num. 4. & seq.*

14. Privilegium pure favorabile, in quo nulli præjudicium
offertur, latè explicandum est, quantum rationabiliter judi-
catum fuerit, servata verborum proprietate: privilegium verò
odiosum nisi aliter dicat recta ratio, prudentia, gravis aliqua
causa, vel necessitas, strictè explicandum est, servata verbo-
rum proprietate, juxta illam regulam juris: *Odia restringi, fa-
vores convenerit ampliari.* quamquam privilegia quæ conti-
nentur in jure communi, non videntur strictè explicanda, si-
cut neque dispensatio quæ per legem vel Canonem conce-
ditur, cum gradus remotior trahat ad se minus remotum, di-
spensatioque concessa in tertio gradu, extenditur ad secun-
dum cum tertio, privilegium autem contra jus commune,
strictè explicandum est; privilegiumque irregulari concessum
ad beneficia, censetur solum concessum ad beneficia simpli-
cia. *Ibid. punct. 7. §. 1. num. 4. & seq.*

15. Privilegium quod præbet occasionem peccandi, vel
quod ad lites concessum est, strictè accipi debet; sicut & pri-
vilegium quod vergit in præjudicium tertii, secus dicendum
de facultatibus Bullæ Cruciatæ, aut Jubilæi, aut absolvendi à
reservatis: hæc enim latè explicandæ sunt, sicut & facultas Epi-
scopis concessa in Tridentino. *Ibid. n. 11. & seq.*

16. Potestas concedendi privilegium non est explicanda modo quo explicatur ipsum privilegium. *Ibid. num. 14.*

17. Privilegium concessum *ad instar* alterius privilegii explicandum est, ut per ipsum concessus censetur omnia favor & gratia cum eadem extensione & limitatione qua continetur in alio *ad instar* cuius privilegium est concessum, hinc enim significationem admittit illa particula, *ad instar*. *Ibid. num. 15.*

18. Privilegium censetur solummodo concessum his personis vel rebus quæ sunt in privilegio expressæ, vel quæ comprehenduntur, propter significationem vocis, aut propter materiam, aut actionis connexionem, vel propter juris dispositionem. *Ibid. § 2. num. 1.*

19. Privilegium concessum religiosis extenditur etiam ad moniales; concessum filiis extenditur ad filias, fratribus ad sorores; item privilegium concessum bonis mariti extenditur etiam ad bona uxoris, communia cum bonis mariti.

Privilegium quoque concessum Sacerdoti, ut possit celebrare tempore interdicti, extenditur ad alterum qui infertur Sacerdoti. Uxor præterea gaudet privilegiis nobilitans contentis à viro, sed non privilegiis clericatus. *Ibid. n. 2. § seq.*

20. Privilegium alicui concessum audiendi officia tempore interdicti, extenditur etiam ad familiares & domesticos. *Ibid. num. 8.*

21. Filius non gaudet privilegiis patris, excepta nobilitate, aut alia concessione à jure facta. *Ibid. n. 20.*

22. In dispensationibus non est argumentandum à paritate rationis, vel à majori ad minus, modo minus non includatur in majori; tunc enim dispensatio seu privilegium extendi videtur ad minus, quia qui concedit totum, censetur etiam concedere partes. *Ibid. num. 12.*

23. Privilegium personale amittit vim suam per mortem illius cui concessum fuerat, & privilegium reale non extinguitur morte illius cui concessum fuerat, sequitur enim rem ipsam, & successi vè transmittitur ad illos qui rem ipsam acquirunt. Idem dic de privilegio concessio dignitati vel officio, quod transit ad illos qui talem dignitatem vel officium successi vè obtinent. *Ibid. punct. 8 § 1. num. 1. § seq.*

24. Commissiones datæ Vicario Episcopi, possunt expediri per successorem, eo amoto ab officio vel mortuo; commissiones verò datæ officiali Episcopi, sunt expedienda per officialem principalem, si Episcopus duos habeat officiales. *Ibid. n. 9. § 10.*

25. Canonicus potest post resignationem Canonicatus cognoscere de causa sibi personaliter commissa tempore Canonicatus; quia commissio personalis sequitur personam instar privilegii: at commissio facta legato, etiam sub nomine dignitatis, extinguitur finita legatione, & non transit ad successorem, quia legatus non dicitur propriè habere successorem. *Ibid. n. 14. & 15.*

26. Petes, an is cui datur commissio, debeat in dignitate existere tempore rescripti, vel repræsentationis, vel potius utroque tempore Rescripti sufficere, ut is cui dispensatio committitur, in dignitate existat tempore impetrationis, seu data, ut vulgo dicitur, quamvis præsentationis tempore remotus fuerit ab illa dignitate. *Ibid. n. 17.*

27. Ille cui delegatur potestas dispensandi, non potest per alium dispensationem expedire, potest verò receptionem testium & informationem alii committere. *Ibid. n. 18.*

28. Privilegium ritè obtentum, seu gratia jam facta, non cessat morte concedentis, modo privilegium concessum sit simpliciter sine aliqua conditione, seu particula restringente usque ad mortem concedentis; & modo sit acceptatum ante mortem concedentis: quamquam multi probabiliter contrarium sentiant. *Ibid. num. 19.*

29. Jurisdictio alicui data sub nomine dignitatis, non extinguitur morte concedentis, ut si dicatur: *Sedes Apostolica hoc tibi negotium mandat.* *Ibid. num. 32.*

30. Privilegium concessum ad beneplacitum concedentis, expirat morte concedentis, quia beneplacitum concedentis cessat morte concedentis. *Ibid. § 2. num. 3.*

31. Privilegium gratuitum, quo alicui subdito datur facultas faciendi contra jus, vel potius præter jus, potest ex justa causa revocari à concedente, vel à successore, vel ab ejus Superiore, consequenter privilegium amitti potest per revocationem illius; secus dicendum de privilegio dato per contractum onerosum, & dato in remunerationem, quod Superior revocare nequit sine debita compensatione. *Ibid. § 3. n. 1. & 2.*

32. Privilegium revocatur vel expresse per verba sufficienter indicantia revocationem privilegiorum in specie vel in genere; vel revocatur tacitè, ut si concedens faciat aliquem actum, qui non possit subsistere absque derogatione privilegii, ut si Princeps jubeat exigi tributum ab eo quem exemerat à tributis. *Ibid. num. 11. & 14.*

33. Dispensationes alicui concessæ in foro externo à Summo Pontifice, non censentur revocatæ per clausulam generalem revocantem privilegia. Neque revocatio facta per huiusmodi clausulam generalem extenditur ad Bullam Cruciatam, aut ad privilegia contenta in Conciliis generalibus, nisi aliter constet de mente concedentis, aut nisi privilegium imitem redderetur. *ibid. n. 12 & 13.*

34. Per legem subsequentem non revocantur privilegia non contenta in corpore juris, nisi fiat mentio privilegiorum; item neque per particulare mandatum seu præceptum, seu rescriptum Principis; neque per subsequens privilegium contrarium; revocatur tamen per sententiam latam contra illum ab eo qui potest privilegium auferre. *Ibid. n. 15 & seqq.*

35. Rursus revocatio privilegii fit adhuc per legem publicam seu promulgatam, & per privatam revocationem, *ibid. n. 19.*

36. Utroque modo facta operatur suum effectum privata, postquam pervenit ad notitiam illius cui concessum fuit privilegium. *Ibid. n. 20.*

37. Confessarius validè absolvit facta privatim revocatione facultatis sibi ignotæ; secus dicendum, si revocatio facta fuit per legem; quia revocatio facta per legem sortitur suum effectum, quamvis ignoretur. *Ibid. n. 22.*

38. Quæres, cuinam facienda sit revocatio privilegii concessi communitati, vel Collegio, vel ordini, vel civitati, vel Provinciæ, &c. Respond. sufficere, si fiat corpori, seu communitati, & non esse necesse, ut innotescat singulis. Idem satis est, ut revocatio publicetur in loco cui concessum fuerat. *Ibid. n. 24.*

39. Privilegium amittitur per voluntariam privilegii renuntiationem factam à privilegiario, & acceptatam à concedente, non autem amittitur per renuntiationem factam per dolum vel metum. *Ibid. § 4. n. 1. & 2.*

40. Privilegium affirmativum quo conceditur facultas aliquid faciendi in gravamen aliorum, amittitur per non usum privilegii, quatenus illi in quorum gravamen cedit privilegium, præscribunt exemptionem à tali onere per tempus legitimum; privilegium verò quod non cedit in gravamen alterius, non amittitur per non usum. *Ibid. §. 5. n. 1 & 4.*

41. Privilegium amittiturne per contrarium usum, id est, per actum contrarium privilegio? Respond. amitti per usum

materialiter, & formaliter contrarium toti privilegio, Ut
autem actus dicatur contrarius privilegio, debet fieri ab
ipsomet privilegiario. *ibid.* §. 6. n. 2 4 & 11.

42. Privilegium non amittitur, quoties ex signis & conje-
cturis sufficienter constat privilegiarium aliquid fecisse ani-
mo non renuntiandi. *ibid.* num. 5.

43. Si Privilegium cedit in utilitatem privatam: ille po-
test renuntiare privilegio, in cuius favorem concessum est;
quando verò privilegium concessum est ob bonum com-
mune, non potest à privata persona renuntiare, etiamsi re-
dundet in bonum illius personæ privatæ, modo bonum pri-
vatum non sit separabile à communi. *ibid.* num. 7. & 10.

44. Privilegium quod habet tractum successivum, præ-
cisa protestatione, amittitur secundum quid in utroque fo-
ro per quemlibet actum materialiter & formaliter contra-
rium privilegio, modo fiat ab eo qui potest privilegio cede-
re, vel de ipsius consensu & voluntate; secus dicendum de
privilegio quod respicit unum actum, seu quod fit inconti-
nenti: hoc enim simpliciter tollitur per unum actum contra-
rium præcisa protestatione, quia renuntiatio quoad unum
actum in tali eventu censetur renuntiatio simpliciter. *ibid.*
num. 14. & 16.

45. Qui abutitur privilegio contra finem & causam pri-
vilegii, vel ultra limites & terminos illius, ipso jure amittit
privilegium quoad effectum quem agit; nam talis abusus
tollit fundamentum privilegii; & actus censetur factus sine
potestate, & consequenter irritus quoad id in quo excedit
potestatem *ibid.* §. 7. n. 6.

ADDITIO.

Gratia, vel privilegium, in quo dicitur, donec voluerit,
vel, donec aliter ordinaverit: vel, ad beneplacitum sedis A-
postolicæ, durat mortuo concedente Quòd si dicat Pàpa: ad
nostrum beneplacitum, expirat eo mortuo, *c. si gratiose, de
rescript. in 6.* & est communis, vid. *Fum. l. c. num. 9* In privile-
gio nomine marium intelligantur etiam femina.

Privilegium Principis intelligitur sine præjudicio tertii,
alio saltim, quam excepto: *c. super eo, de offic. deleg. Navarz.
conf. 2. de jud. n. 3.*

Privilegium in dubio non præsumitur revocatum, *glos. 23.*
9. 2. privil. Ll 5 Priva.

Privilegium extenditur ad casus similes: latissimè enim interpretandum, ubi id verba permittunt, Syl. l. c. num. 3. Fumus num. 5.

Privilegium non tollit legem, aut consuetudinem, aut ius privati, nisi exprimat nominatim derogando. vid. Jason. in l. quomod. Princip. ff. de cons. princ. num. 16. rub. gloss. antequam de cap. monach. lib. 6.

Privilegia Mendicantium non revocantur, nisi de illis fiat expressa mentio.

Privilegio dato à Papa, non possunt religiosi renuntiare, sine eius licentia.

Privilegio sibi cum aliis communi non potest quis renuntiare sine superioris licentia, vid. Fum. Privilegium n. 9. Syl. eod. n. 19. §. 8.

Præcurator.

Vid. v. *Accusator.*

Professio.

Vide v. *Apostata, Religiosus, Votum.*

Promissio.

Vide v. *Sponsalia.*

1. Promissio est datio fidei, deliberata, vera, & spontanea; de re licita & possibili. tom. 2. de Contractibus, disp. 3. q. 1. punct. 1. num. 1.

2. Qui promittit animo promittendi seque obligandi, sed cum animo non adimplendi, tenetur stare promissioni, nam ex promissione facta animo promittendi & se obligandi naturaliter confurgit obligatio adimplendi promissionem; secus de eo qui promittit, ignorans naturam promissionis, nisi intendat facere quod alii faciunt promittendo. *ibid.* n. 8. & 9.

3. Promissio facta ad indicandum tantum animi desiderium, vel affectum, vel propositum; aut facta urbanitatis gratia, non obligat, quia promittens non intendit se obligare. Idem dicendum de promissione facta per dolum aut

metum